

## POSTANOWIENIE

18 czerwca 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Pawłyszcz

na posiedzeniu niejawnym 18 czerwca 2026 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa M. T. i D. T.

przeciwko R. AG w W.

o zapłatę i ustalenie,

na skutek skargi kasacyjnej R. AG w W.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 15 lutego 2024 r., I ACa 341/23,

**1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**

**2. zasądza od R. AG w W. łącznie na rzecz D. T. i M. T. 2700 (dwa tysiące siedemset) zł kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego postanowienia zobowiązanemu.**

(G.G.)

## UZASADNIENIE

Wyrokiem z 16 listopada 2022 r., I C 691/20, Sąd Okręgowy w Olsztynie oddalił powództwo o zapłatę w związku z nieważnością umowy kredytu, oddalił powództwo o ustalenie nieistnienia pomiędzy stronami stosunku prawnego kredytu. i zasądził od pozwanego banku na rzecz powodowych kredytobiorców 29 984,19 zł z odsetkami tytułem zwrotu spłat w części wynikającej z indeksacji oraz w pozostałym zakresie oddalił powództwo.

Wyrokiem zaskarżonym skargą kasacyjną Sąd Apelacyjny w Białymstoku zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądził od banku na rzecz kredytobiorców 30 887,72 zł i 33 126,80 franków szwajcarskich (CHF) z odsetkami oraz oddalił powództwo główne w pozostałej części. Sąd Apelacyjny ustalił, że nie istnieje stosunek prawny kredytu wynikający z umowy kredytu z 20 kwietnia 2010 r., zawartej między powodami a poprzednikiem prawnym pozwanego banku i oddalił apelację kredytobiorców w pozostałej części, a apelację banku w całości.

Sąd drugiej instancji ustalił, że 20 kwietnia 2010 r. powodowie zawarli z poprzednikiem prawnym pozwanego banku umowę kredytu. Na jej podstawie bank zobowiązał się udzielić kredytu 280 000 zł indeksowanego do CHF. Strony 25 lipca 2012 r. zawarły aneks, zgodnie z którym spłata udzielonego kredytu indeksowanego do waluty obcej miała następować w CHF z zastrzeżeniem, że kredytobiorca zobowiązuje się do posiadania rachunku bankowego w tej walucie. Od 14 czerwca 2010 r. do 13 września 2019 r. kredytobiorcy uiszcili bankowi 30 887,72 zł i 33 126,80 CHF.

Sąd drugiej instancji wskazał, że postanowienia umowy kredytu dotyczące indeksacji nie zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Przede wszystkim strona powodowa jako konsument nie została przed zawarciem umowy poinformowana przez przedsiębiorcę o ryzyku kursowym w sposób, który mógłby uzasadniać przyjęcie, że główne świadczenie zostało sformułowane w sposób jednoznaczny. Skutkiem zawarcia w umowie klauzul indeksacyjnych jest ryzyko kursowe, ponoszone przez obie strony umowy, przy czym ryzyko ponoszone przez przedsiębiorcę jest ograniczone, zaś ryzyko konsumenta nie jest niczym ograniczone. Sąd drugiej instancji wskazał, że za niedozwolone postanowienia umowne należy uznać te klauzule zawarte w umowie z konsumentem, które uzależniają wysokość kwoty w jakiej kredyt ma być wypłacony i zwrócony od decyzji tylko jednej ze stron, w dodatku strony silniejszej.

Wobec konkluzji, że umowa kredytu zawierająca abuzywne klauzule obejmujące główne świadczenia stron jako nieważna (bezskuteczna) *ex lege* nie wiąże stron ze skutkiem *ex tunc*, roszczenie kredytobiorców o zwrot spełnionego świadczenia było zasadne w świetle art. 410 k.c.

Pozwany bank wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na:

1) potrzebę wykładni art. 4 ust. 2 i art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13, art. 65, 354, 358 § 2, art. 385<sup>1</sup> § 1 i 2 i art. 385<sup>2</sup> k.c. oraz art. 69 ust. 3 pr.bank.;

2) potrzebę wykładni art. 189 k.p.c.;

3) wystąpienie istotnego zagadnienia prawnego związanego z wykładnią art. 385<sup>1</sup> § 1 zd. 2 k.c. w zw. z art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13 oraz art. 385<sup>2</sup> § 2 k.c. w związku z motywem dwudziestym pierwszym dyrektywy 93/13;

4) wystąpienie istotnego zagadnienia prawnego związanego z wykładnią art. 385<sup>1</sup> § 2 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 oraz motywem dwudziestym pierwszym dyrektywy 93/13: czy w przypadku uznania w wyniku kontroli incydentalnej obecnych w umowie o kredyt indeksowany do waluty obcej klauzul odnoszących się do indeksacji kredytu kursem waluty obcej za niedozwolone (nieuczciwe) warunki umowne i w konsekwencji przyjęcia upadku umowy jako konsekwencji wyeliminowania z niej mechanizmu indeksacji, kierując się zasadą utrzymania umowy w mocy oraz mając na uwadze postulat przywrócenia sytuacji prawnej i faktycznej konsumenta, w jakiej znajdowałby się on w przypadku braku nieuczciwych warunków umownych, prawidłowe jest odwołanie się, jako do podstawy dla określenia oprocentowania zobowiązań kredytowych wyrażonych w walucie polskiej, do stawki referencyjnej WIBOR.

5) wystąpienie istotnego zagadnienia prawnego związanego z wykładnią art. 69 ust. 3 pr.bank.: czy wobec umożliwienia kredytobiorcom posiadającym kredyty denominowane lub indeksowane do waluty innej niż waluta polska dokonywania spłaty rat kapitałowo-odsetkowych oraz dokonania przedterminowej spłaty pełnej lub częściowej kwoty kredytu bezpośrednio w tej walucie na podstawie wyżej powołanego art. 69 ust. 3 pr.bank., wzięwszy pod uwagę aksjomat racjonalności krajowego ustawodawcy, uzasadnione jest przyjęcie, że kredyty denominowane lub indeksowane do waluty innej niż waluta polska są kredytami udzielonymi w złotych polskich.

**Sąd Najwyższy zważył, co następuje:**

Poza potrzebą wykładni art. 189 k.p.c. wnioszek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zmierza do uznania obowiązywania umowy mimo niedozwolonego charakteru postanowień kursowych. Uchwałą pełnego składu Izby Cywilnej SN z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22, do rangi zasady prawnej podniesiono tezy:

1) w razie uznania, iż postanowienie umowy kredytu indeksowanego lub denominowanego odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie jest wiążące, w obowiązującym stanie prawnym nie można przyjąć, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów;

2) w razie niemożności ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie.

Powyższe tezy, wiążąc w niniejszej sprawie (art. 88 u.s.n.), uniemożliwiają przyjęcie skargi kasacyjnej w oparciu o powyższe podstawy, gdyż wykluczają istnienie stosunku prawnego po usunięciu z treści umowy kredytu indeksowanego źródła kursu walutowego. W celu uwzględnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania skarżący musiałby zakwestionować tezę Sądu drugiej instancji o nieuczciwym charakterze przeliczników walutowych ustanowionych w umowie. W orzecznictwie jest utrwalona teza o niedopuszczalności stosowania kursów walutowych ogłaszanych jednostronnie przez bank.

Należy przy tym zaznaczyć, że na podstawie art. 385<sup>2</sup> k.c. dla stosowania art. 385<sup>1</sup> k.c. istotna jest chwila zawarcia umowy (uchwały w składzie 7 sędziów SN z 20 czerwca 2018 r., III CZP 29/17, OSNC 2019, nr 1, poz. 2, z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, OSNC 2021, nr 9, poz. 56), a nie ewentualne, późniejsze zmiany nieważnej umowy lub stanu prawnego (jak wejście w życie art. 69 ust. 3 pr.bank.), chyba że przepisy przejściowe stanowiłyby o sanowaniu nieważnych umów.

Wykładni nie wymaga także art. 189 k.p.c. co do tego, czy w sytuacji, gdy kredytobiorcy przysługuje roszczenie o zapłatę, ma on interes prawny do wytoczenia powództwa wyłącznie o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego. Wprawdzie art. 189 k.p.c. nie może być podstawą ustalenia nieważności umowy,

gdyż nieważność umowy jest jedynie przesłanką rozstrzygnięcia o innych żądaniach, w tym o żądaniu ustalenia istnienia lub nieistnienia stosunku kredytu. Jednak w praktyce orzeczniczej przyjęło się orzekanie o ważności umowy rozumianej jako skrótowe określenie istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego mającego powstać na mocy spornej umowy. Przy tym dopóki nieważna umowa nie zostanie wykonana w całości lub z innych przyczyn nie przestanie wiązać, strona umowy ma interes prawny w ustaleniu nieistnienia stosunku kredytu, tj. nieważności umowy kreującej ten stosunek, niezależnie od roszczeń powstałych w związku z wykonaną częścią umowy.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Najwyższy na podstawie art. 398<sup>9</sup> k.p.c. oddalił wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania.

Na podstawie art. 98 i 99 k.p.c. kredytobiorcom przysługuje od skarżącego zwrot kosztów sporządzenia odpowiedzi na skargę kasacyjną w wysokości stawki minimalnej określonej w stosowanym odpowiednio § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Min. Sprawiedl. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Dariusz Pawłyszcz

(G.G.)

[a.ł]